

(2) Ha a fél által a 2—8. §-ok rendelkezéseitől eltérő módon megállapított érték és a vagyonváltság kivetése során a pénzügyi hatóságok által az itt megállapított szabályok figyelembevételével mellett megállapítandó érték között 25%-nál kisebb eltérés mutatkozik, a 177.000/1922. számú rendelet 32. §-ában, ha pedig az eltérés 25%-nál nagyobb, a 33. §-ban foglalt szabályok nyerne megfelelő alkalmazást.

(3) Amennyiben az erdőbirtokos a vagyonváltságot 1923. évi május 31-ig az előző bekezdésének megfelelően teljes összegében be nem fizeti, a vagyonváltság annak idején a törvény szerint járó s a 2—8. §-ok rendelkezései szerint kivetendő váltságösszeg 150%-ában fog megállapíttatni, amely összeget az erdőbirtokos az 1921: XLV. t.-c. 69—70 és 72—74. §-aiban megállapított módozatok szerint fizethet.

Budapest, 1923 március hó 30-án.

A pénzügyminiszter helyett:

Dr. Vargha Imre s. k.,
államtitkár.

Az erdészeti törvényjavaslatok tárgyalása.

(Folytatás.)

A nemzetgyűlés február 27-iki ülésében elsősorban az erdészeti igazgatásról szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá.

Marschall Ferenc előadó azon kezdi, hogy a közszolgálat általánosan ismert nehézkessége és lassúsága különösen oly ügyekben, amelyek gazdasági jelentőségűek, sokszor jelentékeny anyagi károkat okoz. Ezért nyilvánul meg újabban az a kívánság, hogy igazgatási szervezetünkbe több egyszerűséget és gazdaságosságot vigyünk. Ezt a célt szolgálja ez a javaslat is, a nélkül, hogy személyzetsaporítást jelentene, vagy új állásokat kreálna. Az állami erdőtiszték létszáma jelen javaslat következtében változást nem szenved. Ez a javaslat nem életbiztosítási és existenciamentési javaslat és egyéb célja nincs, mint oly szervezetet teremteni, amely a gyakorlati életben teljesíteni tudja a maga feladatát és kötelességét.

A javaslat a mai bonyolult szervezetet, amelyben a nyájközönség nehezen igazodik el, egyszerű és egységes

alapra kívánja helyezni, ezért kéri, hogy az a részletes tárgyalás alapjául elfogadtassék.

Gaál Gaszton az ország mai súlyos helyzetében a javaslatot nem tartja időszerűnek. Erdeink lepadtak régi terjedelmük 16%-ára, szerinte tehát nincs szükség nagy igazgatási apparátusra. Burkolt létszámemelést lát a javaslatban, amely senkinek sem kell.

A javaslat szerinte az országra nagy megterhelhetést, a közönségre nézve zaklatást jelent. A 9. § szerint a erdőfelügyeleti közegek bárki birtokát bármikor bejárhatják, még csak be sem kell jelenteni jövetelüket. Sőt a birtokosnak adatokat, felvilágosításokat kell majd adnia, különben megbírságot kell fizetnie. Szónok különösen az alföldi erdők telepítéséről szóló javaslatból merít példákat arra, hogy mily terhes lesz az erdészeti igazgatás a birtokosokra nézve. Ákácosait eddig gondosan ápolta, ezentúl ebbe is beleszól az állami erdész. Érti az állami beavatkozást a kötött birtokokon, különösen ha a törvény oly szabatosan írja körül, hogy mire terjed ki ez a beavatkozás, mint a régi erdőtörvény. Ezentúl azonban a félholdas remiz tulajdonosa sem fog úgy használhatni, ahogy ő akarja, hanem meg fog jelenni az erdészeti apparátus, óriási költséggel határjelzőket fog állítani, csinál üzemterveket. Az erdészeti hatóságot meg kell kérdezni, hogy a saját erdőből szabad-e egy darab fát kivágnom vagy nem?

A javaslat nem definiálja, hogy mi az erdő, az egyszerű gazdasági fásításokat is felügyelet alá helyezi. Ámde az sínes megmondva, hogy mit jelent az állami erdőfelügyelet, és mit a kormányzati ellenőrzés. Világos megállapításokat kér, hogy mindenki tudja, meddig terjed az erdészeti közegek hatásköre.

Ez a javaslat az erdészeti ügyeket tisztán az erdészeti hivatalokra bizza és megszünteti a közigazgatási bizottságok gazdasági albizottságának eddigi szerepét. Hiába van legfelső fórumként a földművelésügyi miniszter megnevezve, ez helyesen erdészeti főosztályt jelent.

Az erdészeti kiküldöttek, ha valami áthágást tapasztalnak, „a helyszínen megteszik a szükséges lépéseket“. Nem tudja, mit jelent az, esetleg megkötözést, beesukatást.

Az erdészeti közegek még az erdővel szomszédos területeket is bejárhatják. Így nem marad föld, amelyet a t. erdész urak saját hatáskörükbe ne vonhatnának.

Annak a közigazgatási apparátusnak, melyet ez a törvényjavaslat felesleges módon csinál, mindenáron munkakört kell biztosítani. Rosszabbul elkészített törvényjavaslat ennél nem látott napvilágot. Semmit sem tisztáz, az önkénynek nyitva hagy mindent, nem állapítja meg a hatóságok jogkörét. Amikor ebben az országban a legszükségesebb dolgokra sincs pénz, nem járulhat hozzá e javaslatához. Határozati javaslatot nyújt be, amely a törvényjavaslatnak a napirendről való levételét követeli.

A vita március 1-én folytatódott. Elsőnek *Farkas Tibor* (pártonkívüli) szólalt fel.

A javaslat szerkesztésével nincs megelégedve ő sem. Létszámszaporítást lát benne. Abból a téves feltevésből indul ki, hogy a javaslat megegyeszer annyi erdőterületet akar állami felügyelet alá vonni, mint amennyi jelenleg van s ezzel kapcsolatban azt kérdi, hogy mit csináltak az állami erdő-tisztek eddig?

A megyei erdőfelügyelők negyedik instanciát alkotnak. Fölöslegesnek tartja az erdőigazgatóságokat. De erdőfelügyelőségre sincs minden megyében szükség, ahol t. i. kevés az erdő. Nélkülözi az indokolásban a konkrét adatokat, mennyi terület fog egy erdőhivatal alá tartozni stb. Elegendőnek tartaná, ha az állam azokat a birtokosokat, akik egyenkint nem tudnak erdőtiszteket tartani, tanácsadással támogatná.

A miniszterek gyakran változnak, az intézkedés végeredményben átszáll a minisztérium állandó hivatalnoki személyzetére. Így nevelődik a bürokratizmus, melynek előnyei is vannak, de egyoldalú; az erdész nem lát mást, mint erdőt, a lótenyésztő csak lovat stb. A változó miniszterek nem tudják az ellentéteket kiegyenlíteni.

A javaslat nem lett kellően előkészítve, azért javasolja, hogy a Ház azt pótlólagos tárgyalás és átdolgozás végett az igazságügyi, pénzügyi és földmivelésügyi bizottságoknak adja ki.

Dénes István a munkáspárt részéről örömmel üdvözli a javaslatot, minél több ily szociális törvényjavaslatot szeretne látni. Nem esatlakozik Farkas Tibor határozati javaslatához, ez az ügy csakis a földmivelésügyi bizottság elé tartozik.

Gaál Gaszton közbevetett kérdésére, hogy miért tartja ezt a javaslatot szociálisnak, szónok hivatkozik Békés megyére, ahol régente sok erdő volt, de a rossz erdészeti igazgatás következtében a nagybirtok azokat kapzsiságból kiirtotta, úgy hogy Békés megye ma kopár terület. (Gaál G.: Buzatermő terület, bolond, aki buzaföldön erdőt csinál!)

Elhiszi, hogy itt nincs létszám- és költségszaporításról szó, csupán helyes átesoportositásról. Ellenőrzésre szükség van s ebben a tekintetben a magánbirtoknak nem szabad túlérzékenynek lenni.

Farkas Tiborral szemben rámutat arra, hogy nem lesznek külön megyei erdőfelügyelőségek, csupán erdőfelügyelők, mint az erdőigazgatóságok közegei.

Hogy az erdészeti igazgatás reformjára szükség van, igazolják azok a nagy erdőpusztítások, melyek számos magánbirtokon tapasztalhatók. Ezek fokozott felügyeletét helyesli és szükségesnek tartja. Ha sérelem esik, megvan a jogorvoslat útja. Nem kér a gazdasági albizottságból, helyesli annak eltörlését, mert abban csak magánerdőgazdaságok tulajdonosai, gazdatisztjei és erdőtisztjei, szóval az érdekeltek ülnek. Inkább bizza az ügyeket a szakemberekre.

Általánosságban elfogadja a javaslatot.

Györki Imre (szociáldemokrata) az erdők közegészségügyi szerepét domborítja ki. A városi népnek a legnagyobb jótétemény, ha vasárnap kivonulhat az erdőbe. Ma ennek akadálya a drága utazás, de másfelől a vadászati érdekek örve alatt is elzárták az erdőt a közönség elől.

Határozati javaslatot nyújt be, hogy: 1. az összes erdőben az átjárás, pihenés, tartózkodás a turisták részére szabadná tétessék; 2. hogy utak építtessenek és jelzésekkel láttassanak el; 3. hogy az erdőben lévő források ápoltassanak; 4. hogy a vadászat időtartamáról a turista-egyesületek értesíttessenek; 5. hogy menházak építtessenek; 6. hogy a ki-termelt erdőben lévő és jelenleg használaton kívül álló (?) vadász- és erdészházak a turistáknak átengedtesse.

Több szónok nem jelentkezőn, *Szabó István* földművelésügyi miniszter válaszolt az egyes felszólalásokra. Hangsúlyozza, hogy egyetlen új állást sem szervez, csupán az eddig meglévő, sokféle osztott szervezeteket egyszerűsíti. Egyszerűbbé és eredményesebbé kívánja tenni az erdőigazgatást.

Ma már minden kulturállam létének, boldogulásának egyik feltételét ismerte fel az erdők fenntartásában. Ahol az egykori erdők elpusztultak, ez szomorú következményekkel járt, amint Görögország, Olaszország, a Karszt példái mutatják.

Régi tapasztalat, hogy háborúk és forradalmak után legnagyobb az erdőpusztítás. Ezért adta ki már a Wekerle-kormány azt a rendeletét, amely az összes erdőket szigorubb felügyelet alá helyezi s amely ma is fennáll. Hogy ezt a szükséges szigorubb ellenőrzést hatályosabbá tegyék, hoztuk ezeket a törvényjavaslatokat.

Gaál Gaszon aggályait tulzottaknak látja. 2 millió hold erdőnk van, amelyet nem lehet igazgatás nélkül hagyni. Az Alföld fásításához is csak a kellő szervezet létesítése után lehet hozzáfogni. De az új szervezetnek korántsem az a célja, hogy az elszakadt részekről idejövő tisztviselőket elhelyezzük.

Rámutat arra a tévedésre, mintha csak az erdők fele állana állami felügyelet alatt.

Az államerdészet már 40 évvel ezelőtt beleavatkozott a közbirtokossági erdők ügyeibe. Eleinte ez igen kellemetlen volt, de ma már belátták a közbirtokosok, hogy erre szükség volt, mert különben ma már nem lenne erdejük.

Az állami erdőfelügyelet csak arra nézve kellemetlen, aki nem gazdálkodik jól. Ismer oly nagybirtokokat, amelyeken kitünően gazdálkodnak, ezeket az erdészeti törvények nem fogják érinteni. Ez a törvény nem arra való, hogy megakadályozza a birtokost vagyona kezelésében, nem arra való, hogy az erdészek dirigáljanak a birtokosok erdejében, ez csupán az állam felügyeleti jogát kívánja hatályosabbá és egyben egyszerűbbé tenni.

A miniszter ezután határozottan visszautasította Gaál Gaszton azon állítását, hogy ez a törvény csak azért alkotott, hogy tervezői maguknak állást csináljanak. Nagyon sajnálja, hogy ez a kijelentés elhangzott és az erdészeti kar meggyanusított. A meggyőződésből, hazafiságból és közérdekből működő erdészeti tisztviselőkről nem szabad azt mondani, hogy maguknak akarnak állást szerezni. (Taps jobbfelől.)

A határozati javaslatokhoz nem járul hozzá, a törvényjavaslatához tárcáját köti és kéri annak elfogadását. (Általános taps és helyeslés jobbfelől.)

Gaál Gaszton él a zárszó jogával. Polémizál a miniszterrel és Dénes Istvánval. Előbbivel szemben állítja, hogy ezentul az erdészeti személyzet úgy a nagy, mint a kisbirtokot korlátlanul járhatja. Dénessel szemben védelmébe veszi a közigazgatási albizottságokat. A személyzetszaporításról mondotakat is fenntartja. Ha Csonka-Magyarországon csupán azok az erdészeti szervek maradnának fenn, amelyek eredetileg is ebben a 14 vármegyében működtek, akkor tényleg nem lenne szó létszámemelésről, de akkor csak 80—100 erdőtisztünk lenne. A javaslat azonban ennél sokkal nagyobb létszámot rendszeresít.

Ha ez a javaslat törvényvé lesz, szerinte megszűnik a birtokos rendelkezési joga erdeje felett.

Reasszummálja kifogásait, amelyek már első felszólalásában ismertette vannak. Saját és Farkas Tibor indítványát újból elfogadásra ajánlja.

Farkas Tibor is felszólalt ujra.

Még mindig nem kapott konkrét adatokat a javaslat kellő megítélhetésére. Ugy tudja, a többség tagjai közül is sokan osztják az ő és Gaál Gaszton aggályait.

Szabó István földmivvelésügyi miniszter újból védelmébe vette javaslatát és az erdőtisztítási kart is, melynek úgy a megmaradt állami erdők területén, mint az állami kezelésbe vett erdőkben, az általános erdőfelügyelet és végül az alföldi fásítás körül 1918 óta kifejtett működését részletesen ismertette, bizonyítva ekként, hogy éppen ez az igazgatási ágazat a kedvezőtlen általános viszonyok ellenére serény tevékenységet fejtett ki. Ehhez a működéshez azonban a jelenlegi személyzetre szükség van.

A javaslat sehol sem megy túl az állami felügyelet határán, magánerdőket állami kezelésbe venni nem kíván. Ismételtén kéri a határozati javaslatok mellőzését.

A többség a javaslatot általánosságban elfogadja s a határozati javaslatokat mellőzi.

A részletes vita során ismét *Gaál Gaszton* volt az, aki számos módosítást nyújtott be, melyek közül egyeseket a földmivvelésügyi miniszter el is fogadott. Jelentősebb volt *Hegymegi Kiss Pál* felszólalása az 5. szakaszhoz, melynek törlését indítványozta. Sajnálja, hogy a sok apró javaslat helyett a miniszter nem egységes erdészeti kódexet terjesztett elő. Általában nagy megértéssel szól az üggyhöz, de az 5. §-nak azt az intézkedését, hogy az erdőigazgatóság fontosabb ügyek felett tanácsülésben határoz, nem helyesli. Amennyire helyesli a társas szervet a biráskodásban és az önkormányzatban, ahol a határozathozatalt és a végrehajtást szét lehet választani, éppen annyira kifogásolja azt az állami igazgatásban, ahol szubordináció van, ahol mindig látnunk kell a felelős hivatalfőnököt. A tanácsülésben történő elintézés lazítja a felelőséget, a referens sem készíti elő kellően az ügyet s nincs aki felelősségre vonható.

A földmivvelésügyi miniszter az 5. § kihagyásához hozzájárult.

(Folyt. köv.)